

Som vinden blæser

Anmeldelse af *Forandringens Vinde – Nye Teknologihistorier*, 1. udgave 2015. PRAXIS – Nyt Teknisk Forlag. Henry Nielsen, Kristian H. Nielsen, Keld Nielsen, Hans Siggaard Jensen

Lad os sige med det samme at vi godt kan lide bogen. Den er overordnet set underholdende, og mange af kapitlerne er banalt spændende. I hvert fald for os der har en særlig interesse i teknologihistorie. Men er den relevant og brugbar for undervisere og lærere? Er den egnet som undervisningsmateriale? Det er i særlig grad det vi gerne vil belyse med denne anmeldelse idet *MONAs* læsere i vidt omfang netop består af folk med en professionel interesse i undervisning.

Og når vi netop starter med at adressere vores tiltænkte læserskare, så er det for at stille skarpt på bogens måske største svaghed: Det er ganske uklart hvem der er den tiltænkte målgruppe hvilket gør at man som underviser nøje må vurdere hvert kapitel for sig hvis man ønsker at inddrage det i undervisningen.

De første kapitler om atomenergi der er genbrug fra tidligere, giver et velskåret indblik i de politiske forhold omkring en "problematisk" teknologi. Der er ikke skrevet for meget og ikke for lidt, og det ville kunne passe fint til læsning i gymnasiets historie- eller samfundsfagsundervisning. Det fungerer godt med nogle gennemgående markante personer der

Klaus Rasmussen, Metropol og IND

Anita Kildebæk Nielsen, Uddannelsesservice, KU

giver en let genkendelig rød tråd i fortællingen. Det efterfølgende kapitel om vindkraft, der i sig selv ikke har den samme brede folkelige bevågenhed, er en mere intern historie som forekommer at være til et mere akademisk publikum der kan værdsætte den ret detaljerede gennemgang af udvalgsarbejde og afregningspriser. Større fokus på problematiske sider af vindmøller der kun kort berøres omkring deres placering, kunne have bragt kapitlet på omgangshøjde med de to foregående i forhold til en gymnasial undervisning.

Kapitelgruppen om Kommunikation og IT er en blandet landhandel hvor kapitel 4 med historien om radiokommunikation er godt båret af nogle stærke personligheder. Kapitel 5 om informationsteknologi og 6 om den personlige computers tilblivelse har et nært slægtskab og må i udgangspunktet have en vis appel til ungdomsuddannelsessegmen-

tet da det omhandler en teknologi der er stærkt til stede i dag (måske modsat radioen). Kapitel 5 vil dog gabe over meget, og det bliver ikke bedre af den udbredte filosofien over hvad Leibniz måske eller måske ikke ville have tænkt i relation til nutidige problematikker. Havde man holdt sig til internettets historie og søgemaskinernes udvikling og lagt mindre vægt på den klassiske "dimse"-teknologi-historie, ville der have været større sammenhæng med den teknologiske systemtankegang der er tydelig i de foregående kapitler. Kapitel 5 startes i øvrigt med et helsidebillede af Steve Jobs og iPad'en, men ham vendes der først tilbage til i kapitel 6 som netop bæres godt igennem ved at gøre ham til central figur, og hvor teknologien ses i et brugervenligheds- og forretningsmæssigt perspektiv. Kapitel 6 kunne godt finde læsere på handels-skoler.

Kapitel 7 om hvordan IT vandt indpas i Danmark, er i en kategori for sig selv da det forsøger at adressere hvorledes udviklingerne, beskrevet i de to foregående kapitler, fik indflydelse på danske forhold, specielt hvorledes det fik indflydelse på dansk undervisning. Her må vi sige at målgruppen slet ikke kan være skole eller ungdomsuddannelse, måske ikke engang den såkaldte "alment kulturhistorisk interesserede læser med en studentereksamen". Vi bliver taget på en tur i pædagogiske og didaktiske tanker fra konstruktivismen, specielt med om-tale af Seymour Papert og dennes syn på læring som fx i dag ses realiseret gennem Lego Mindstorms. Paperts særlige *kon-*

struktionisme nævnes dog ikke, og kapitlet slutter lidt underligt med et afsnit om fraværende produktivitetstigninger trods indførelse af IT-teknologi. Dette er formentlig af mindre interesse set fra et undervisnings- og læringsperspektiv. Til trods for det kunne kapitlet tiltale læsere fra dele af professionshøjskoleverdenen der forekommer os at være den mest oplagte målgruppe. Det bliver dog ikke bedre af at paradokset omkring produktivitet på spekulativ vis søges overført til problematikker omkring såkaldt "digital læsning" der ikke defineres i kapitlet eller i referencerne, men kunne have noget at gøre med "Computer and Information Literacy" som beskrevet i ICILS 2013-undersøgelsen der internationalt sammenligner 8.-klasseselevers digitale kompetencer. De to sidste kapitler om militær teknologi binder på en vis måde bogen sammen da der er meningsfulde forbindelser til de første kapitler om atomenergi. Kapitel 8 om militærets betydning for teknologisk udvikling er fint, mens det afsluttende kapitel 9 om en amerikansk forsknings- og militær-lejr under indlandsisen på Grønland i 1960'erne, Camp Century, forekommer kuriøst selvom det er godt og spændende. Det er en meget lille niche af teknologihistorien der her rapporteres om, og derfor undrer det os hvorfor det er valgt til at være med i denne bog.

Samlet set vurderer vi således at bogen i kapiteluddrag godt kan bruges til læsning i forbindelse med undervisningen i forskellige segmenter af uddannelsessektoren. Formidlingsmæssigt er

bogen svingende og med momenter af tomgang. Det ville have været meget brugbart hvis forfatterne havde omlagt deres lomme filosofiske betragtninger til nogle diskussionsoplæg rettet mod undervisningssituationer. Men for at gøre det skulle man naturligvis have overvejet målgruppen nærmere. Hvis bogen skal tjene som et samlet hele, savner vi et mere ensartet niveau og retning mod samme målgruppe. Det forekommer flere gange at de samme pointer genfremsættes fra forskellige vinkler hvilket kunne have været godt hvis det var et bevidst valg fra forfatterens side. Bogen er emnecentreret, men det er utydeligt hvorfor netop de valgte teknologihistorier er udvalgt frem for andre. Måske er det blot

det muliges kunst, for der kunne let nævnes andre teknologihistorier fra nyere tid som kunne have været med, fx infrastruktur- og transportteknologier, herunder bilen hvis man skal have en "dime" som omdrejningspunkt. Det kunne også være sundhedsteknologier som oplagt kunne være knyttet til kapitlerne om atomenergi og militær teknologi.

Vores anbefaling er således at læse bogen et kapitel ad gangen, gerne med et par dages mellemrum, for sin egen fornøjelse for dernæst at overveje målgruppen og bruge teksten i uddrag hvis den skal indgå i undervisning eller som baggrundsmateriale for elever eller studerendes opgaveskrivning.